

І. А. КНЯЖЕВА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ
З ПЕДАГОГІКИ**

для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. Ушинського»

І. А. КНЯЖЕВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДО НАПИСАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З ПЕДАГОГІКИ

для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 –

Середня освіта (Мова і література (англійська));

Середня освіта (Мова і література (китайська))

Середня освіта (Мова і література (корейська))

УДК 378.041(072)

Рекомендовано до друку вченою радою
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 9 від «30» березня 2023 р.

Укладач :

Княжева І. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Рецензенти:

І. П. Анненкова, доктор педагогічних наук, професор, керівник центру забезпечення якості освіти Одеського національного університету;

Н. В. Султанова, доктор педагогічних наук, професор Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського.

У методичних рекомендаціях подано відомості про загальні вимоги щодо написання курсових робіт з педагогіки, описано основні етапи педагогічного дослідження, викладено методiku роботи з літературними джерелами, обробки й опису результатів дослідження, оформлення роботи, описано процедуру її перевірки на наявність академічного плагіату та організацію захисту.

Методичні рекомендації призначено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної і заочної форм навчання педагогічних закладів вищої освіти.

ВСТУП

Суттєвим показником якості професійної підготовки майбутніх педагогів є набуття ними здатності не тільки застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення практико зорієнтованих завдань (у тому числі й дослідницького характеру), але й здобувати нові знання під час виконання наукового дослідження. Саме тому навчальними планами спеціальності 014 – Середня освіта (Мова і література (англійська)); Середня освіта (Мова і література (китайська)); Середня освіта (Мова і література (турецька)) передбачено виконання курсової роботи з педагогіки.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», курсова робота з навчальної дисципліни передбачає закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних здобувачем вищої освіти впродовж навчання та їх застосування щодо комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота є самостійним завершеним дослідженням з певної теми, що виконане здобувачем першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти під керівництвом наукового керівника, і свідчить про вміння студента працювати з науковою та науково-методичною літературою, узагальнювати й аналізувати фактичний матеріал, використовувати теоретичні знання і практичні вміння та навички, отримані при освоєнні освітньої-професійної програми підготовки.

Курсові роботи виконуються згідно з навчальним планом. Темі курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри педагогіки й обираються із затвердженого переліку здобувачами освіти відповідно до їх наукових інтересів й особистісних уподобань.

Захист курсової роботи проводиться прилюдно перед комісією у складі трьох викладачів кафедри педагогіки, одним із яких є керівник курсової

роботи. Оцінка виставляється у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план (залікову книжку) та заноситься в навчальну картку здобувача вищої освіти.

Основними завданнями курсових робіт виступають:

- розширення і поглиблення теоретичних знань;
- розвиток навичок практичного використання набутих теоретичних знань, самостійного розв'язання конкретних завдань;
- розширення наукового кругозору здобувачів вищої освіти;
- оволодіння основами розроблення методики наукового дослідження;
- оволодіння практичними вміннями і навичками, необхідними для вдосконалення професійно-педагогічної діяльності;
- набуття навичок самостійної роботи з літературними джерелами, експериментальними й емпіричними даними.

Виконання курсової роботи є необхідним і важливим етапом що передуює написанню і захисту випускної кваліфікаційної роботи.

Метою методичних рекомендацій є надання здобувачам вищої освіти необхідної допомоги в написанні курсових робіт та успішному їх захисті.

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перший етап дослідження передбачає вибір теми дослідження, доведення її актуальності, попереднє формулювання завдань дослідження, його об'єкту і предмету.

Тема – це лаконічне формулювання проблеми дослідження. Її вибір із затвердженого на засіданні кафедри переліку здійснює здобувач освіти самостійно або з допомогою викладача кафедри, призначеного його науковим керівником.

Основними критеріями вибору теми є:

- актуальність;
- новизна;
- перспективність;
- відповідність індивідуальним можливостям, науковим і практичним інтересам студента;
- глибина наявних у здобувача освіти знань з обраного напрямку;
- наявність теоретичної бази.

У ході вивчення теми необхідно дати характеристику ступеня дослідженості проблеми в цілому й окремих її аспектів, зокрема. Особливо виділити суперечності й ті аспекти, що дотепер досліджено недостатньо.

Для обґрунтування актуальності (значущості, необхідності вивчення) обраної теми необхідно послідовно відповісти на такі запитання:

1. у чому полягає соціальна значущість обраної проблеми на рівні держави (підкріпити посиланнями на відповідні державні документи)?;
2. у чому її важливість для педагогічної науки й затребуваність для освітньої практики (наведіть докази з особистого досвіду і наукових джерел)?

Потім визначається мета дослідження.

Мета дослідження – це його задум, той науковий результат, який має бути отриманий у результаті дослідження. Бажаний, кінцевий результат може бути теоретико-пізнавальним або прикладним, практичним. Отже, у меті розкривається те, що автор хоче визначити при проведенні дослідження: встановити залежності між чинниками; визначити зв'язки між явищами; розробити умови для усунення недоліків; розкрити можливості вдосконалення процесу; схарактеризувати обставини; простежити розвиток тощо. Мета дослідження може полягати у встановленні, виявленні наукових фактів, формулюванні закономірностей, обґрунтуванні найбільш ефективних шляхів навчання і виховання, розробленні методики тощо. Тому в ній вживаються такі терміни: «розробити», «визначити», «дослідити», «перевірити», «виявити», «встановити», «обґрунтувати», «розглянути», «довести» тощо.

Мета дослідження конкретизується в завданнях, які дають уявлення про його спрямованість.

Завдання дослідження – це локалізований результат дослідження чи конкретизована мета.

Завдання дослідження повинні відповідати проблемі, предметові і меті дослідження, їх зазвичай у курсовій роботі буває три-чотири.

Найчастіше перша пов'язана із вивченням історії і сучасного стану проблеми, друга – із розкриттям сутності, структури, функцій досліджуваного феномену; третя – із розробленням методики його дослідження (діагностики), четверта – із проведенням експерименту по перевірці ефективності проведеної експериментальної роботи. Звичайно, задач може бути і більше, і менше, головне, щоб вони відповідали дійсно виконаній роботі. Фактично завдання – це уточнення плану дослідження. Водночас часто в процесі виконання дослідження завдання можуть коригуватися.

Реальна соціально-педагогічна дійсність велика і багатогранна, тому далі необхідно виділити об'єктивну сферу, на яку спрямована увага

дослідника. Образно говорячи, існує «поле дослідження» – об'єкт, у якому необхідно розібратися під час його здійснення.

Об'єкт – це частина об'єктивної реальності, яка на цьому етапі стає предметом практичної і теоретичної діяльності дослідника.

Вибір і формулювання об'єкта дослідження залежить від багатьох факторів, варто враховувати, наскільки актуальна для дослідження ця область, що може нового сказати виконавець у результаті дослідницької роботи, які перспективи розвитку цієї області знання для педагогіки, наскільки цікава ця тема для самого дослідника, який досвід він має в цій області.

Після визначення «поля дослідження» (об'єкта) потрібно знайти недосліджену ділянку – «білу пляму», що й буде предметом дослідження.

Предмет дослідження – це зафіксовані в досвіді і включені в процес практичної діяльності людини боки, якості, відношення об'єкта, що досліджується з певною метою і при певних умовах.

Для правильного визначення предмета дослідження важливо пам'ятати, що об'єкт і предмет – це не тотожні, не рядоположені поняття. Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове або як родові і видові поняття. Об'єкт і предмет супідрядні один одному. Предмет поняття більш вузьке, ніж об'єкт (наприклад, об'єктом можуть бути методи навчання, а предметом лише одна група цих методів – словесні). Часто формулювання предмета дослідження досить близьке до його теми, але не повинно повністю її повторювати.

2 етап – попереднє розроблення теоретичних передумов, вивчення історії та з'ясування сучасного стану дослідженості проблеми. Це передбачає формування у здобувача вищої освіти максимально повного уявлення про те, що зроблено досі в досліджуваній галузі. За можливо зробити завдяки ознайомлення з літературою з проблеми, що досліджується. Таке ознайомлення може бути обмеженим як аналізом сучасних наукових досягнень вітчизняних і зарубіжних науковців, так і ретроспективним (від

початку зародження проблематики і найперших досліджень, що її висвітлюють, до новітніх).

Постійна робота з науковою літературою – обов'язковий компонент будь-якої наукової діяльності. Існують різноманітні **типи** публікацій, що відображують різні етапи розвитку наукового знання.

Спочатку наукові факти, ідеї, теорії з'являються у тезах виступів на наукових конференціях, семінарах, симпозиумах. Потім у систематизованому вигляді вони переходять до наукових статей, які публікуються у журналах і збірках.

Наступний етап – у ще більше узагальненому, систематизованому і перевіреному виді факти, ідеї, теорії публікуються у монографіях. І лише найбільш фундаментальні, загальні та багаторазово перевірені нові компоненти наукового знання потрапляють до підручників.

Починати працювати з літературою по вибраній темі дослідження потрібно зі складання бібліографії. Пошук необхідних наукових джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів. Досить уважно слід вивчати й ті списки використаних джерел, які подані у книгах, що вже вами знайдені й опрацьовані.

Будь-яке дослідження базується на певній термінологічній базі. Важлива вимога наукового дослідження – чіткість, однозначність термінології, що використовується. Досить часто існують декілька визначень певних наукових термінів, феноменів, явищ. Щоб визначитися з ними існують словники: загальні (енциклопедичні) Наприклад, словники Ожегова, Даля, словник іноземних слів, відповідний енциклопедичний словник. Вони дають толкування загальноживаних термінів. Досить корисним є словник синонімів. Він допомагає уникати постійного і нав'язливого вживання одних і тих же слів.

Коли йдеться про суто педагогічні, психологічні, філософські поняття слід вживати відповідні спеціальні словники й енциклопедії. Існують педагогічні словники (наприклад, С. У. Гончаренка), словник психологічних

термінів (наприклад, К. К. Платонова), енциклопедія освіти (наприклад, під ред.. В. Г. Кременя) тощо.

Якщо терміну, що потрібен немає у словниках, слід шукати його в монографіях, статтях, авторефератах, дисертаціях та іншій науковій літературі.

Електронні ресурси є важливим складником у проведенні наукових педагогічних досліджень взагалі і виконанні курсової роботи, зокрема. Їх значення зростає з кожним роком. Саме Інтернет є зараз найбільш швидким засобом донести нові наукові досягнення до якомога більшої кількості людей.

Під електронними ресурсами зазвичай розуміють будь-які навчальні матеріали, розміщені на електронному носії. Ресурси можуть використовуватись у вигляді: електронних посібників, методичних рекомендацій, електронних публікацій, навчальних курсів, презентацій, програмного забезпечення тощо. Водночас матеріал, розташований на теренах Інтернету, має досить різноманітне походження та якість. Тому потрібно використовувати лише той, що має конкретного автора або авторів. Посилатися просто на певний сайт не можна.

3 етап – вибір методів дослідження, що залежать від специфіки проблеми дослідження, його мети і завдань.

Методи педагогічних досліджень – це способи пізнання психолого-педагогічних процесів розвитку особистості, встановлення об'єктивних закономірностей навчання і виховання.

Не можна обмежуватися лише переліком застосованих методів, потрібно вказати з якою метою, для вирішення якого завдання був застосований той чи той метод. Це дасть змогу пересвідчитись у логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Щоб отримати достовірні результати, рекомендується використовувати комплекс різноманітних методів.

При проведенні психолого-педагогічних досліджень частіше використовуються такі методи:

- теоретичні: вивчення науково-методичної літератури, індукція та дедукція, аналіз і синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, систематизація, узагальнення, ранжування, формалізація, моделювання тощо;

- емпіричні методи: педагогічне спостереження, опитування, бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування, педагогічний експеримент (констатувальний (діагностувальний), формувальний, контрольний (прикінцевий) етапи, узагальнення незалежних характеристик, аналіз документації і продуктів діяльності (наприклад, конспектів уроків, планів, програм дитячих робіт (малюнків, аплікацій, контрольних робіт) тощо), узагальнення передового педагогічного досвіду, соціометрія тощо;

- математичні (реєстрування, ранжування тощо) і статистичні (середня арифметична величина (x), мода (M_0), медіана (M_e), середнє квадратичне відхилення, тощо) методи допомагають виявити не тільки кількісні зміни, що відбуваються з досліджуваними об'єктами, але й якісні характеристики цих змін. Наприклад: порівняння результатів констатувального або формувального експерименту у відсотках дозволяє визначити наскільки кількість явищ (показників, ознак), що спостерігаються, наближуються до максимальної величини – 100%. Узагальнення даних за визначенням середнього арифметичного дозволяє порівняти наскільки результати контрольної і експериментальної групи відрізняються за загальною величиною (силою) прояву певної ознаки (показника). Ступінь зв'язку між різними явищами, що спостерігаються, можна виявити за допомогою факторного або кореляційного аналізу.

4 етап – організація і проведення констатувального (діагностувального) експерименту з метою визначення стану проблеми, яка вивчається в педагогічній теорії і практиці.

У ньому беруть участь експериментальна і контрольна групи. Експериментальну групу задіють у всіх процедурах та етапах експерименту. Контрольна група є еталоном, за яким оцінюють розвивальний та / або формувальний ефект експерименту. Вона бере участь лише на першому й останньому етапах.

5 етап – організація та проведення формувального експерименту, що має значно змінити і покращити явище, яке досліджується. У ньому задіяно лише експериментальну групу. Натомість у контрольній групі робота здійснюється традиційно. Упродовж формувального експерименту конструюються нові педагогічні явища, створюються умови для зміни на краще явища, що вивчається. Здійснюється за допомогою експериментальної моделі розвивальних і формувальних впливів (форм, методів, засобів, прийомів), які добирає та / або розробляє дослідник. При описі процедури формувального експерименту важливо не лише докладно описувати в основному тексті, або представляти в додатках застосовані форми, методи, засоби, прийоми, а й вказувати реакцію на них тих, для кого вони були призначені.

6 етап – проведення контрольного (прикінцевого) етапу педагогічного експерименту. Його метою є з'ясування ефективності педагогічної роботи, яка була здійснена під час формувального експерименту в порівнянні із традиційним підходом.

7 етап – включає теоретичний аналіз, інтерпретацію та оформлення результатів дослідження, формулювання загальних висновків і рекомендацій з метою запровадження результатів дослідження в педагогічну практику.

8 етап – захист курсової роботи. Умови не допуску курсової роботи до захисту: подана на кафедру після закінчення встановленого терміну (не пізніше ніж за 14 днів до захисту); написана на тему, що не затверджена на засіданні кафедри; структура і зміст не відповідають чинним вимогам; недбало оформлена, не якісно надрукована, не переплетена; не пройшла перевірку щодо текстових запозичень (система StrikePlagiarism).

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Титульний аркуш (див. Додаток А).
2. Зміст (див. Додатки Б, В).
3. Вступ (обґрунтовується актуальність теми та її значущість, сутність і стан дослідженості наукової проблеми (стисло визначаються ті аспекти проблеми, що вже вивчено та вказуються автори виконаних за попередні роки досліджень). Далі визначаються мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, позначається його дослідно-експериментальна база (заклад освіти та кількість задіяних в експериментальній роботі респондентів) і структура роботи. Загальний обсяг від 3 до 5 сторінок.
4. Основна частина містить теоретичний і практичний розділи. У першому – теоретичному – розділі подається аналіз опрацьованої наукової літератури відповідно до завдань дослідження. Обов'язково має містити елементи, що дають змогу визначити позицію автора щодо аналізованого матеріалу. Другий – практичний – розділ містить опис виконаної експериментальної роботи (констатувальний, формувальний, прикінцевий етапи педагогічного експерименту).
5. Висновки (1–2 сторінки) містять основні результати дослідження відповідно до його мети і завдань.
6. Список використаних джерел (не менше як 25 найменувань), оформлений за чинними вимогами (додаток В).
7. Додатки (обсяг і кількість не обмежується).
8. Заява щодо самостійності виконання текстової роботи (для перевірки роботи на наявність текстових запозичень (плагіату)) (додаток Г).
9. Результати перевірки роботи на наявність текстових запозичень (плагіату) (додаток Д).

ВИМОГИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Робота виконується на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4, через півтора інтервали. Текст набирається шрифтом Times New Roman 14, інтервал між рядками – 1,5.

Поля таких розмірів: ліве 30 мм, праве – 15 мм, верхнє і нижнє – 20 мм. Обсяг курсової роботи (основний текст, що не включає список використаних джерел і додатки) близько 1 умовного друкарського аркушу, що дорівнює 24 сторінки друкованого тексту (приблизно 30 рядків на сторінку).

Нумерацію сторінок подають арабськими цифрами у правому верхньому куті сторінки. Титульний аркуш – перша сторінка курсової роботи. Його включають до загальної нумерації сторінок, проте не нумерують.

З нової сторінки починають: титульний лист, зміст, вступ, перший і другий розділи, висновки, список використаних джерел і кожен із додатків. Підрозділи розділів відокремлюють від тексту додатковим інтервалом. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів, рисунків, таблиць подається арабськими цифрами. Кожен додаток має свій заголовок, їх кількість не обмежується. Вони позначаються великими літерами української абетки (за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь), наприклад, «Додаток А».

Такі структурні частини, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, додатки не мають порядкового номера у змісті роботи. Після номера розділу, наприклад, РОЗДІЛ 2, крапку не ставлять, а з нового рядка великими літерами друкують заголовок розділу. Якщо вказується номер підрозділу, то ставиться крапка і далі йде його назва: 2.3. Назва (починається з великої літери, далі – строчні).

Таблиці, рисунки (ілюстрації) подаються безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше або на наступній сторінці: Рис. 2.3 або Таблиця 1.2,

що означає третій рисунок другого розділу або друга таблиця першого розділу. Позначка Таблиця 1.2 ставиться у правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці, який розміщується над таблицею. Позначка Рис. 1.2, назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Заголовки граф в таблиці слід починати з великої літери, підзаголовки – із малих, якщо вони є продовженням заголовків, та з великих, якщо вони є окремими реченнями. При переносі частини таблиці на інший аркуш слово «Таблиця», номер її і назву вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2.»

При написанні роботи потрібно давати посилання на літературні джерела, з яких запозичені матеріали та вказувати прізвища вчених, наукові ідеї, думки та отримані факти яких було використано. Обов'язковий елемент курсової роботи – звертання до цитат. Звертатися до них доцільно тільки в тих випадках, коли цитата дійсно містить потрібну аргументацію. Слід пам'ятати, що цитування – це не засіб для захисту авторитетною думкою власного тексту або аргументованого переконання опонентів. Цитата повинна бути лише засобом розвитку власних міркувань за допомогою раніше, висунутих іншими авторами правильних чи неправильних (на думку автора даної праці) ідей.

Оформлення посилання в тексті: [3, 63] – означає, що цитата запозичена із 63 сторінки з джерела в бібліографії. Посилання на декілька видань оформлюється так: [5; 7; 10; 23] (вказуються порядкові номери у списку джерел).

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ, ЩО ЗГІДНО ПРАВИЛ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ (ДИВ. ДОДАТОК Ж), НАВІТЬ ОФОРМЛЕНОГО ЗА ВСІМА ПРАВИЛАМИ ТЕКСТУ З ІНШИХ ДЖЕРЕЛ, НЕ МОЖЕ БУТИ БІЛЬШЕ 40%.

При посиланні на ілюстрацію вказують «рис. 1.2», на таблицю – «у

табл. 1.3». Якщо є декілька посилань на одну таблицю, то слово «дивись» скорочують – «див. табл. 1.2». Цифри 1.2. означають, що таблиця вміщена в першому розділі і це друга таблиця в ньому.

Важливим є правильне оформлення списку використаних джерел відповідно до чинних вимог **ДСТУ 8302:2015** (Додаток Ж). Список використаних джерел має вміщувати не менше 25 літературних джерел (для курсової роботи з історії педагогіки – не менше 15).

НЕ ВИКОРИСТОВУВАТИ РОБОТИ ВЧЕНИХ КРАЇНИ АГРЕСОРА.

Важливо вирізняти дефіс - (ставиться в середині слова, наприклад, освітньо-виховний) і тире – (наприклад, метод навчання – це...).

У роботі слід використовувати такі лапки « ».

ДОДАТКИ

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Додаток А Приклад оформлення титульної сторінки курсової роботи

Додатки Б, В Приклади оформлення змісту курсової роботи

Додаток Д Приклад оформлення вступу курсової роботи

Додаток Е Приклад оформлення основного змісту курсової роботи

Додаток Ж Приклад оформлення списку використаних джерел

Додаток З Інструкція щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату)

Додаток И Заява щодо самостійності виконання текстової роботи

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Кафедра педагогіки

**КУРСОВА РОБОТА
З ПЕДАГОГІКИ**

На тему «_____»

Студентки 2 курсу 1 групи
спеціальності 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))
(денна/заочна форма навчання)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник: завідувач кафедри педагогіки,
доктор педагогічних наук, професор
Княжева І. А.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Одеса – 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	6
1.1. Сутність понять «екологічне виховання» і «екологічна вихованість» у педагогічній науці.....	6
1.2. Дослідження проблеми екологічного виховання учнів у класичній і сучасній педагогіці.....	11
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВИХОВАНОСТІ УЧНІВ ПЕРШИХ КЛАСІВ.....	15
2.1. Діагностика екологічної вихованості учнів перших класів.....	15
2.2. Формування екологічної вихованості учнів перших класів.....	19
2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.....	23
ВИСНОВКИ.....	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	28
ДОДАТКИ.....	31

ЗМІСТ

Вступ.....	3	
РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ РУХЛИВИХ ІГОР.....		8
1.1. Характеристика рухливих ігор як засобу фізичного виховання учнів.....		8
1.2. Розвиток фізичних якостей як важливе завдання фізичного виховання учнів 5-х класів		13
1.3. Характеристика та особливості використання народних рухливих ігор в освітньому процесі сучасної школи.....		17
РОЗДІЛ ІІ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ СПРИТНОСТІ В УЧНІВ 5-Х КЛАСІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ		
2.1. Методика і результати констатувального експерименту.....		21
2.2. Експериментальна методика формування спритності в учнів 5-х класів засобами рухливих ігор		25
2.3. Аналіз результатів експериментальної роботи.....		29
Висновки.....		31
Список використаних джерел.....		33
Додатки.....		37

ВСТУП

Актуальність дослідження. Початок ХХІ століття ознаменувався зростанням до критичного рівня конфлікту між техносферою та біосферою. Сьогодні ми переживаємо надзвичайно критичний період нашої історії. Він характеризується низкою негативних для існування цивілізації факторів, пов'язаних із шкідливим впливом людини на природу, і як наслідок – її знищенням або деградацією. Ці процеси призводять і до змін у суспільстві, у якому руйнується мораль. У суспільному житті спостерігається розшарування населення – все більше бідних на тлі невеликої кількості багатіїв, поширюються хвороби, голод, злочинність, зростає агресивність.

Занепокоєність ситуацією, що склалася на планеті, призвела до співпраці відомих вчених більшості країн світу задля подолання та пошуку альтернативного функціонування екосистем усіх рівнів. Тож результатом цієї співпраці вчених стало те, що були прийняті нові міжнародні угоди щодо охорони природи, та виявлені нові закономірності у взаємовідносинах людини і довкілля.

Отож, у всіх країнах світу найпріоритетнішим завданням стала охорона природи, а також – тісно пов'язана з ним проблема екологічного виховання молодого покоління.

Екологічне виховання повинно стати тією основою, на якій базуватиметься вся система заходів з охорони природного середовища. Саме школярі в недалекому майбутньому повинна взяти на себе вирішальну роль у гармонізації відносин суспільства і природи.

Так, у «Концепції екологічної освіти України» вказується про те, що «підготовка громадян з високим рівнем екологічних знань, екологічної свідомості і культури на основі нових критеріїв оцінки взаємовідносин людського суспільства й природи (не насильство, а гармонійне співіснування з нею!), повинна стати одним з головних важелів у вирішенні надзвичайно

гострих екологічних і соціально-економічних проблем сучасної України» [14].

Саме усвідомлення важливості проблеми екологічної освіти, що має охоплювати людей різного віку, національності або статі, та виховання особливо молодого покоління дасть змогу рухатися у напрямі подолання екологічної кризи. Тому науковці і практики дійшли висновку про те, що завдання сучасної школи полягає не тільки в тому, щоб сформувавши певний обсяг знань з екології, але і сприяти придбанню навичок захисту довкілля, критичного аналізу явищ природи, екологічної свідомості, відчуття потреби своєї практичної допомоги природі.

Так, загально визнаною є думка про те, що успішне екологічне виховання та формування екологічно-вихованих школярів може бути забезпечене лише за тих умов, якщо воно здійснюється цілеспрямовано і систематично, і що в цьому процесі одночасно повинні брати участь сім'я та школа, тобто дія з боку школи повинна обов'язково підкріплюватися активною діяльністю батьків в тому ж напрямі.

Дослідження проблемами екологічного виховання та освіти школярів займалися як класики педагогічної думки (П. Каптерев, Я. Коменський, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.), так і сучасні вчені-педагоги (Є. Квятковський, Н. Мойсеюк, М. Фіцула, В. Ягупов), а також методисти (Н. Байбара, О. Біда, О. Варакута, О. Іванова, С. Іващенко, Н. Коваль, І. Коренева, О. Плахотип, Г. Пустовіт, О. Химинець та ін.).

Мета роботи полягає у з'ясуванні сутності та особливостей екологічного виховання учнів перших класів в умовах сучасної загальноосвітньої школи.

Завдання дослідження:

1. Розкрити сутність понять «екологічне виховання» та «екологічна вихованість».
2. Розробити показники і дібрати відповідні їм завдання для діагностики екологічної вихованості учнів перших класів.

3. Розробити методику формування екологічної вихованості учнів перших класів та довести її ефективність.

Об'єкт дослідження – екологічне виховання учнів молодших класів загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження – екологічне виховання учнів перших класів у процесі навчальної діяльності.

Методи дослідження: аналіз наукової та методичної літератури з зазначеної теми застосовано для розкриття сутності понять «екологічне виховання» та «екологічна вихованість»; узагальнення – для виокремлення напрямів і методів екологічного виховання учнів у процесі навчальної діяльності; спостереження, анкетування було використано з метою діагностики екологічної вихованості учнів перших класів загальноосвітньої школи; педагогічний експеримент – для визначення рівнів екологічної вихованості учнів, впровадження та перевірки ефективності методики її формування.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (32 найменування) і 3 додатків на 9 сторінках.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ
ШКОЛЯРІВ

1.1. Сутність понять «екологічне виховання» і «екологічна вихованість» у педагогічній науці

Сьогодні суспільні запити як України, так і інших цивілізованих країн світу пов'язані з потребою у вихованні грамотних, свідомих і культурних в екологічному відношенні людей.

Внаслідок глобальної екологічної кризи така наука як екологія сьогодні набуває важливого значення. Екологія має точну формальну дату свого народження, її «батьком» був послідовник Ч. Дарвіна Е. Геккель, в 1886 році що визначив екологію як «загальну науку про стосунки організмів з довкіллям» [4].

Слід зазначити, що народження науки не означає, що до цього ніхто не займався її предметом – «стосунками організмів і середовища». Тема ця постійно була у полі зору біологів, і без своєї назви наука як система знань фактично існувала завжди. Але поява терміну ще не означає негайного формування відповідної наукової дисципліни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адєєва О. В. Підготовка майбутніх учителів до валеологічного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. Спеціальність : 13.00.04. Одеса, 2009. 211 с.
2. Аксьонова О. П. Формування фізичної культури учнів початкової школи в умовах диференційованого навчання. Педагогіка.
3. Бех І. Д. Виховання особистості: [У 2-х кн.]. [Кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади]. К. : Либідь, 2003. 280 с.
4. Бех І. Д. Виховання особистості: [У 2-х кн.]. [Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади]. К. : Либідь, 2003. 344 с.
5. Богданова І. М. Технології в освіті: теоретико-методологічний аспект: монографія. Одеса: «ТЕС», 1999. 146 с.
6. Оржеховська В. М. Стратегія педагогіки здорового способу життя. *Педагогіка і психологія*, 2006. № 4. С. 20–28.
7. Суровицька М. Вплив гри на розвиток особистості молодших школярів. *Молодь і ринок*. № 2 (109), 2014. С. 170-173.

(не менше 25 джерел)

**Повний текст інструкції викладено на сайті Університету
Ушинського**

Зав.кафедри педагогіки Університету Ушинського
доктору педагогічних наук, професору Княжевій І. А.

ЗАЯВА
щодо самостійності виконання текстової роботи

Я, _____, здобувач вищої освіти ___ року навчання ___ групи ФІМ заявляю: моя письмова робота на тему «_____» виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату.

З нормами «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», «Порядок виявлення та встановлення фактів недоброчесності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Інструкції щодо процедури технічної перевірки наявності текстових запозичень (академічного плагіату) та Методичними рекомендаціями щодо написання робіт здобувачів вищої освіти кафедри згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений (а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів / подібності / схожості в роботах здобувачів вищої освіти оповіщений (а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в базі даних Системи. Робота для перевірки Університетом Ушинського надається в друкованому та електронному варіантах. Електронні версії моєї роботи збігаються (ідентичні) з друкованою.

Підпис

ЗМІСТ

Вступ	3
Етапи підготовки курсової роботи	6
Структура курсової роботи	12
Вимоги щодо оформлення результатів курсової роботи	13
Додатки.....	16

Підписано до друку 15.03.2021 р.
Обсяг 1,8 друк. арк. Формат 60х88/16 Зам. № 25.
Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.
м. Одеса, вул. В.Арнаутська, 60.
т. +38 0482 35 79 76
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.